

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
 adódnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 la mint a felazólamások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 YEVEERÁN ISTVÁN, VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők Nyilttér száma 1 korona.

Magyar átok.

Nincs a világon oly annyira széltagolt nemzettest, sehol a világon annyi balfelfogás, annyi előítélet, annyi türelmetlenség nem nyilatkozik meg a társadalomban, mint éppen minálunk.

Szinte olyan színe van a dolognak, mintha visszafelé haladnánk a középkor sötét századaiba; mintha nem is hallottunk volna az egyenlőség, a testvériség mártírjaitól szentté avatott tanokról.

Történelmünk lapjain találunk nem egy szomorú emlékü példát, mely folyton intette és korholja a magyart az állhatatlanságért és a széthuzásért. — IV. Béla, II. Lajos királyok alatt történt események megdöbbentő gyásszal igazolják a nemzet fiai közt dúló egyenlenséget, visszavonást, a durva irigységet, a barát — barát ellen folytatott forszalkodást. Hogy aztán a nemzetet előhaladásában, boldogulásában mennyire vetette vissza az önmaga ellen szórt átok, azt minden olvasni tudó magyar embernek ismerie kell.

Ami a nemzetnek átka, — az egyszerűsmind a nemzettest töredékének, a városok társadalmának is. Ki mondhatja, hogy itt a közös akarat kohójában hevülnének a köz-

kérdések, hogy itt mindenki egyet akarna? Ki mondhatná, hogy egyet akarunk? Ki mondhatja azt, hogy valamely egyén által felvetett eszme köré csoportosulnánk mindannyian?

Ellenkezőleg!

A kufárság falanxa ellene tör a nemes ambitio törekvéseinek s a társadalom javáért önzetlenül küzdőnek bére — a rágalom, a sanda gyanu.

Az együttműködés, a közakarát érvényesülése, hány esetben szenved hajótörést, a féltékenység és a közöny miatt? Hiszen csak egy esetet hozok fel — amit Abonyban többen és jobban tudnak mint én — hogy szeretett államtitkár-képviselőnk a múltban bizottsági gyűlést hívott egybe, — ha nem csalódom — járásbírósgot, avagy polgáriiskolát kérő ügyben s az összehívó elnökön kívül, talán egy-két tag jelent meg csak, minek az lön a következménye, hogy e városra nézve oly fontos intézmények létesítése azóta, a feledés homályába burkolódzott. — Azt is mondja a fáma, hogy küldöttség is járult volna később a miniszter elé, ki bár nem a legrózsásabb választ adta a kérés teljesíthetése nézve, de végleg lemondani a kitűzött cél elérésétől, arra

a miniszteri válasz egyáltalán okot nem szolgáltatott.

A kitűzött cél eléréséről lemondani — prima intrada — meghátrálást jelent és bizalmatlanságot önmagunk iránt. Csak folytonos tevékenységgel lehet elérni valami nagyot és szépet s annál dicsőbb annak létesülése, mennél nagyobb küzdelem árán vivotott az ki.

A társadalom tevékenysége általában, mint azt naponta tapasztaljuk, oly erő, mely ha egy célra pontosul össze olyan hatalom, mely előtt alig van akadály. Ha szilárd akaratu, komoly törekvésű és tetterre vágyó férfiak vállvetett működésre, közös célra egyesülnek, semmi sincs, mely ennek útjában állana. Hiszen hazánkban a társadalmi tevékenység a kulturális és emberbaráti intézmények terén csaknem hatalmasabb a mindenható állam ebbeli tevékenységénél. Hol lennének, ha a társadalom visszahuzódott volna minden üdvös mozgalomtól s nem pótolta volna azt, amit az állam elmulasztott, vagy nem tehetett s ha nem adott volna impulst, irányt az állami tevékenységnek is?

Amit az ország társadalmá megtehet az ország érdekében, ugyanezt megteheti

TÁRCZA.

Pierette-nek.

Rég letűnt idők
 Kődös fátyla
 Kedves alakod
 Homályba vonta,
 S csak halvány, múló
 Emléked vonz még,
 Tünde káprázat!
 Foszló álomkép!
 Foszló álomkép!

... De hallga, hallga!
 Felcsendül egy dal,
 Elhaló, fájó
 Lassú accorddal,
 S ott vagyok ismét
 A bálteremben,
 Hol megláttalak
 Szép Pieretem!
 Szép Pieretem!

Karesú oszlopsor,
 Közte száz csillár,
 Rózsás esipke-felhő,
 Bűvös illatár ...
 Sürgő-forgó párok

Libegnek tova,
 S én újra látlak
 Ébren álmodva,
 Ébren álmodva.

Újra esodálom
 Igéző szemed,
 Hévvél esküszöm
 Örök szerelmet ...
 S pirulva halkan
 Te is bevallod,
 Szived, szerelmed
 Csak nekem adod,
 Csak nekem adod.

... Csalo káprázat!
 Mi más volt e bál?
 Hisz' a fény, illat,
 Esküsző elszáll ...
 Lásd már mosolygok
 Csak magam felett:
 „Mind csalfa a lány.
 Ó jó Pierette,
 Ó jó Pierette!“

Crassus.

Az ő tanácsadója.

— Angolból. —

A megelégedettség kifejezése ült a színigazgató arczán, a midőn felretette a kéziratot s illatos szivarjára gyujtott.

— Ez aztán darab, Kolby, fordult a rendezőhöz. Ha ezzel nem húzzuk ki legalább egy évig telt házak mellett, akkor soha, egy darabbal sem. Csak aztán a szereposztás sikerüljön. Mert ettől függ minden darab sorsa. Próbáljuk összeállítani!

A nagy színház két vezető embere belemerült a tervezgetésekbe. Megbeszélétek a legelőbb szükséges teendőket: a reklám módját, a kiállítás részleteit és sok más egyéb apróságot. A szereposztással is megvoltak, a színház minden kiváló tagja megkapta a magához illő szerepet.

— De mi lesz Klárával? kérdi az igazgató. Hisz ez a darab legragyogóbb alakja, középpontja, erre még nincs szereplőnk, tagjaink meg már mindnyájan foglalkoztatva vannak.

A rendező törte a fejét, hogy Klárát kinek lehetne kiosztani. Próbálta ezzel is, azzal is, de mindegyiktől féltette a parádés szerepet. Tanács-talanul állottak, míg végre is az igazgató — hosszas gondolkodás után — azt mondta:

— Volna valaki, a ki diadalra tudná vinni a darabot, csak tudná, nem akarja. Kingsley Editet gondolom.

— Nagyszerű, kiáltotta a rendező. De aztán hirtelen elkomolyodott.

— Igen ám, csakhogy, ő teljesen visszavonult a szinpadtól, mióta megházasodott.

— Ej, hát nem volt még asszony, a ki megváltoztatta elhatározását? kérdezte az igazgató gúnyosan. Hány színésznő mondta már, hogy örökre visszavonul a magánéletbe, mégis csak visszajött a festett levegőbe. Kingsley Editnek az egész világ a lába előtt hevert, a mikor két év előtt férjhez ment s visszavonult a szinpadtól. Ez

minden város társadalma, saját városa érdekében. Nem kell hozzá egyéb, mint a polgárok égyetértése és összetartása, a vállvetett együttműködésre irányuló szinte törekvés és azoknak a tényezőknél felkutatása és megbecsülése, akik a város társadalmát egyetértő működésre rábírni töreksenek s maguk is abban részt venni képesek.

Csak ne keressük azokat a hajszalakat, amelyek elválasztanak bennünket, hanem lássuk meg azokat a nagy érdekeket, amelyek követelik, hogy kitartsunk és összetartsunk.

Külömben a magyar átok fog sújtani bennünket a jövőben is. Bizonyos, hogy . . . . magyar bánja!

V. I.

Közállapotaink.

Abony 1900. május 22.

Magyar országon csakugyan meglátszik, hogy a szó igazi értelmében csak nem régóta önálló ország.

Meglátszik ez leginkább az ország gazdasági helyzetén.

Földmívelésünk hanyatlik, kereskedelmünk külföldi érdekektől függ, iparunk nincs.

Nem akarom a százszor elesélt, (de elég-szer el nem esélt) frázist, a hazai ipar pártolást hangoztatni.

Akár mit csinálunk, akár hogy jajgatunk, kiabálunk, hijába; egy-kettőre nem vedlik át agrikulturális állam iparos országgá.

Az iparnak — hogy úgy szóljak, — tradicionnak, bázisnak kell lenni. Ez a bázis, ez a fundamentum pedig megvan nálunk, csak nem akarják látni.

Ezer felé tapogatoznak, keresgélnek, pénz nélkül gyárakat és ipar vállalatokat létesítenek, a helyett, hogy arra irányítanak és terelnék figyelmüket, amire irányítani és terelni egyedül okos és czélszerű: a mezőgazdasági iparra.

alatt az idő alatt bőségesen ráért meggondolni, vajjon a háziboldogság varázsa fölér-e a színészet dicsőségével.

— És megfogja látni, szolt tovább a rendezőhöz, a ki gyöngének érezte magát a női álhatatosság megvédésére, meg fogja látni, hogy engedni fog a kérésnek s elvállalja Klára szerepét. Még ma meglátogatom.

Két óra múlva már ott állott a fiatal asszony elfogadó-szobájában, a melynek kényelmes és izléses berendezését szemlélte, míg egy takaros komorna bejelentéssel foglalkozott.

— Úgy látszik, pénzben nem érez szükségét gondolta magában az igazgató. No de a pénz nem oltja el a dicsőség-szomját.

Egy kis asztalon arcképet látott. Közelebb ment. Kingsley Edit volt „Júlia” szerepében.

— Hm, hát csak mégsem felejtette el régi diadalait; biztos jel ez arra, hogy egy ujnak az ígérete fogna rajta.

Alig, hogy helyére tette a képet, nyílt az ajtó, s a ház urnője kinyújtott karokkal jött egykori igazgatója felé.

— Hozta Isten, Hunt ur! szolt örömmel hozzá!

Éles szakértői pillantásokkal nézte ez az asszony fejedelmi természetét, mélységes, ragyogó sötét szeméit hosszú, selymes pilláival, arisztokratikus formájú orrát, piczinyke száját, fehér állat apró gödröcskéjével, kerek orcáit, a melyeket hajnalpirósság festett be, lágy hullámokban sötétlő haját, . . . és fellázadt benne a művész ennek az ifjuságnak, szépségnek, kecseségnek és hévnek

Ennek van fundamentuma, sőt vannak tradíciói is, ez ország sok száz éves földművelése.

Ime egyetlen virágzó iparágunk: a malomipar is azért lett oly nagygyá, s azért fejlődik itt nálunk Abonyban is oly szépen, mert szoros összefüggésben áll a földműveléssel, s annak mint egy kiegészítő része.

Másik fejlődő, iparágunk a gazdasági gépgyárak szintén kapcsolatban áll a mezőgazdasággal.

Ilyen alapon lehetne nálunk a szesz, keményítő, műtrágyaipart kifejleszteni. Ezekkel foglalkozunk mindenek előtt, és ne azon törjük a fejünket, hogyan lehet pénz nélkül, svindler és szemtelen módon gyufatartó és fogpiszkáló gyárakat alapítani, három hónap múlva becsukni és — hála fejletlen kereskedelmi törvényeinknek — a hitelezőket érzékenyen megkárosítani vagy stilszerűbben mondva becsapni.

Ezeket a mi jelenlegi kereskedelmi törvényeinket igazán érdemes volna egyszer komolyan bírálat alá venni.

A laikus embernek fogalma sincs arról, hogy a svindler, fizetésektelen kereskedő hány ezer és ezer módon bujhat ki a csőd alól és ha már egyszer véletlenül csődbe jutott, hogy nyithat felesége, apja, anyja, gyermekei, sógorai vagy nem tudom micsodája néven pénz nélkül újra üzletet.

Ilyen fejletlen állapotok vannak minálunk, akár csak a legrongyosabb balkán államokban.

Ezek a fejletlen kereskedelmi törvényeink okozzák különben azt is, hogy komoly külföldi kereskedők és vállalkozók a mi szabadságot és nem szabadságot élvező üzletvilágunkkal összekötésbe lépni nem mernek. Ellenben a külföld szennye és piszka, akit hazájukban bojkottálnak, kirognak, és kiközösítenek a tisztességes üzletvilágból, hozzájuk jönnek, hogy kalandos multjokat méltó jelennel és jövővel egészítsék ki.

Hozzánk vagy Romániába, esetleg Szerbiába, mert — hogy az ő nyelvükön éljek —: „Da ist noch etwas zumachen.“

Amint Amerika a sikkasztás, úgy Magyarországon a svindlerok Eldorádója.

De természetesen, ha szolid üzletvilágunk felemeli szavát és eszelekedni akar, akkor bizonyosan lesz is foganatja.

Tegyünk hát mi is valamit, ne mindent az államtól várjunk.

a családi tüzhely mellett való elfecsérlésnek láttára.

— Kedves Kingsley kisasszony . . . , bocsánat . . . : nagyságos asszonyom, abból a célból jöttem most személyesen, hogy így ismétlem meg kérésemet, a melyet annak idején levélben voltam bátor önhöz intézni.

— És a melyre én levélileg már válaszoltam is annak idején, felelt mosolyogva a fiatal asszony. Abban megírtam, hogy boldog vagyok férjem mellett, s hogy régi dicsőségvágyam örökre meghalt odavan.

Az igazgató odapillantott a kis asztalon álló fényképre. Az asszony észrevette a rejtett czélzást.

— Nem volt otthonom, a szinpadnak éltem gyermekkorom óta.

— És ön volt legjobb gyermekszereplőnk valamennyi között, vágott közbe Hunt. Hallgason ide, nagyságos asszonyom. Ajándékozzon nekem egy rövid fél órát, hogy megmutathassam mit dobott el magától.

Nem lett volna igazi színigazgató, ha jó svádája nem lett volna; ezzel nem egyszer győzedelmeskedett a színházi krízisek alkalmával; de még soha sem beszélt oly bensőséggel, oly meggyőző erővel, mint most. Egész lelkét belévitte ebbe a szónoki ostromba, melylyel a női álhatatosság várát akarta bevinni.

Hogy a fél óra letelt, ezt mondta az asszony:

Bocsáson meg, kérem, igazgató úr, és ne tartson engem vendégszeretetet híján valónak, ha most arra kérem, hogy hagyjon magamra. Az ön

Néhány szó a gazdasági ism. iskoláról.

A mai nappal befejeztetett az 1899/900. évi gazdasági ism. iskolai tanév, mely eredményekben valami gazdagnak nem mondható. Nem azért mintha a tanítók nem tették volna meg lelkiismeretesen kötelességüket, sőt ellenkezőleg, hanem az ok egészen másban keresendő és pedig abban, hogy a növendékek nem egyenlő képzettségűek, vagyis ezzel azt akarom kifejezni, hogy az egyes osztályok növendékei — úgy a fiúk, mint a lányok — közt vannak olyanok a kik az I. II. . . . VI. osztályból kerültek az ismétlődőbe.

Ily körülmények közt, hogy lehessen csak valamire való eredményt is produkálni; hiszen könnyű helátni, hogy az a soha iskolába nem járt, vagy az a I. II. és III. osztályból a gazdasági ism. iskolába pottyant tanulónak, — aki gazdasági dolgokról az iskolában még nem is hallott semmit, — mindazon tudomány, amit a gazdasági ism. iskolában hall elvont, soha nem hallott dolog, a mit nagyon is korlátozott eszével felfogni nem képes, amiből önként következik, hogy a tanuló meddő munkát végez.

Az eredménytelenség oka továbbá még az is, hogy a növendékek a kellő tankönyvvel nincsenek ellátva, jöllehet elő van írva, hogy gazdasági olvasókönyvvel — mely a gazdasági élet különböző ágairól foglal magában olvasmányokat — minden növendéknek bírnia kell.

Ily tankönyv nélkül a növendék egész tanévén át direkt tanítójának szabad előadására, magyarázatára van utalva, melyet fejletlen észbeli képességénél fogva meg nem ért s így agyában az előadottakból semmi sem marad, mert a „szó, szellő.“

Oka továbbá a szemléltető képek hiánya, a mely képek hivatása volna az előadott dolgokat szemléltetés által a növendékek agyába bevinni és ott lehetőleg a szerzett képzeteket maradandóvá tenni.

Én a magam részéről megtettem kötelességemet — mással még nincs jogom törődni — annemiben a községi iskolaszék határozata értelmében összeírtam egy jegyzékbe a szükséges gazdasági szemléltető képeket, be is mutattam, de azt mondták reá, majd máskor, most nincs arra pénz.

Helyes! Éljen a maradiság, a retrográd irány! Tanítottam tehát úgy a hogy lehetett. Ha valamihez volt szemléltető képem arról magyaráztam, ha pedig nem volt beszéltem a levegőbe; az ilyen tanítás kifizeti magát!

Oka végre az eredménytelenségnek a még sok fel nem sorolható ok mellett az a véghetetlen neveltelenség, bárdolatlanság, duhajtermészet és sivárlelkűség, a melyben — tisztelet az 1%o

szavainak hatása alatt megingani érzem elhatározásom szilárdságát, de rögtön nem adok rájuk feleletet. Van egy barátom, egy igen-igen jó barátom, annak előbb ki kell kérnem a tanácsát. Elfogok neki mindent mondani, a mit most hallottam, s kérni fogom az ő döntését. Legyen holnap újra szerencsém, hogy megadhassam a választ.

Benn, az igazgatói irodában, boldogságtól piruló arccal állott, mikor a rendező hozzája sietett.

— Kedves Kolby, azt hiszem beírhatja a Klára szerepe mellé Kingsley Edit kisasszony nevét.

A rendező hitetlenül tekintett rá.

— Mégis beleegyezett?

— Már csak egy barátjával akarja megbeszélni a dolgot, s holnap megkapom a feleletet. De ugy gondolom: az ő tanácsadója a mi javunkra dönt.

Ebben a biztos meggyőződésben várta másnap újra a kisfogadó-teremben a szinpadjához hűtlenné lett nagy művésznőt. Türelmetlenül sietett feléje, a hogy a nyíló ajtóban észrevette.

— Közöltem az én tanácsadómmal a dolgot, és meggyőződtem, hogy első elhatározásom a helyes.

Az igazgatónak majdnem lélekzete állt el.

De . . . nagyságos . . . asszonyom . . . , ha kedves barátjával, tanácsadójával csupán néhány szót szabad volna váltanom, meg vagyok győződve, hogy felvilágosíthatnám helytelen felfogásáról.

kivételnek — növendékeink leledzenek. Szép szó nem igen fog rajtuk. Ugyan mi, vagy ki ennek az oka?

Az iskola, avagy a tanító hibás nem lehet, mert elvégre az iskolában a növendék csak jót hall és tanul. Ha tehát sem az iskola, sem pedig a tanító nem követe el a nevelés-tanítás magasabb és fenséges munkájában hibát, akkor e tekintetben az iskolán és tanítón kívül álló tényezőben van és kell a hibának lennie s ez — fájó szívvel írom le — a szülei ház, illetve a szülők — tisztelet a kivételnek — kiktől a legtöbb gyermek többnyire rosszat, de jót ritkán hall.

Igen, itt a baj tulajdonképeni forrása, a melyen csak az újabb nemzedéknek vállalás-erkölcsös szellemében való szigorú nevelése által lehet esetleg segíteni.

Tehát nézzük csak még egyszer mik az okai a gazdasági tanítás eredménytelenségének? Először a növendékek különböző előképzettsége; 2) a tankönyv hiány; 3) az iskola felszerelési hiányai; 4) a növendékek lelki és erkölcsi hibái; 5) ezt nem írom ki, de akik a sorok között olvasni tudnak, azok bizonyára eltalálják, pedzei fogják az elhallgatott okot.

Vajjon lehetséges-e a felsorolt bajokon segíteni és miképen?

Igenis lehetséges a segítség és pedig akképen: 1) ha ismétlő iskolába a n a l f a b é t á s növendékeket nem veszünk fel, vagy pedig ha az ilyenek sokan lennének, számukra előkészítő osztály állítassék fel; 2) ha az I. II. és III. osztályból ismétlőbe léptettek külön választjuk a IV. V. VI. oszt. ismétlőbe léptettekől; 3) ha a növendékek a megfelelő gazdasági olvasókönyvvel elláttatnak; 4) ha a tanításhoz szükséges felszerelési eszközök beszereztetnek; 5) ha a szülők több gondot fordítanak gyermekeik lelki és erkölcsi nevelésére; 6) ha a tanítók fokozott mértékben iparkodnak növendékeik szívéből a gazt és burjánt kiirtani s helyébe a jó, szép hasznos és nemes dolgok és törekvések iránti szeretetet becsépegtetni, hogy az a férfi korra erőteljes, terebélyes fává növe daczolhasson a káros befolyásokkal.

De ez még mind nem elégséges a kellő tanulási eredmény eléréséhez, mert első és fő, hogy a növendékek rendszeresen és pontosan járjanak fel az iskolába; e nélkül a tanító minden szorgalma és képessége mellett sem tudja azt az eredményt felmutatni, amit tőle méltán és joggal elvárnak.

A kellő taneredmény eléréséhez szükséges és pedig mulhatatlanul, hogy mindegyik tanító iskolája tananyagának általános és részletes tantervét elkészítse és azt az iskolaszékekkel jóváhagyás végett láttatva annak nyomán tanítson és a

Tagadó fejbólintás volt rá a felelet.

— Nem hinném. Az ő véleménye bizony megingathatlan.

— Talán mégis megpróbálnám. Nincs ugyebár kifogása ha tiszteletem teszem nála?!

— A legkevésbé, válaszolt mosolyogva. Sőt nem is kell elfáradnia, mert itt van a lakásomban. Parancsol velem jönni?

Hunt igazgató izgatottan követte. Edit kinyitott egy ajtót, s nagyterembe lépett, a melybe bő kényekben ömlött be a ragyogó napsugár.

— Ime, igazgató úr, az én barátom. Kész önt meghallgatni.

Az igazgatónak itt is majdnem elállt a lélekzete, a midőn maga előtt látott egy bölesőt, abban egy kövér kis baba boldogan viczánkolt.

Az anya a böleső fölé hajolt, s becézgető, czírogató hangon, a melynek muzsikája még az igazgatónak is ismeretlen volt (pedig ugyancsak ismerte Kingsley Edit színészenő hangját), megszólította a kis babát:

— Nézd, kis drágaságom, ez az ur szeretne veled beszélni!

A gyermek tágrányította ragyogó, kék szemét, s ahogy megpillantotta édes anyja arcát, a mely szeretettel hajlott fölébe, repeső örömmel sikoltott fel; kicsi ökleivel az anya keze után kapott, két pufók arczocskáján hamiskás gödrök vajúdtak, s tömzsi lábaival szinte taktust ver az ő piczi szíve lármás ujongásához.

— Ma-ma-ma, gügyögte a kis csöppség. Az asszony a boldogság édes könyeivel szemében, odafordult az igazgatóhoz:

— Igazgató úr, van valami válaszolni valója az én tanácsadónak?

Az igazgatónak nem volt semmi válaszolni valója. . . .

ILONKAI.

tantervvel kapcsolatban tanítási-naplót vezessen. Tanterv és tanítási-napló egymásnak ellenőrei, azok nélkül a tanító csak tapogatózik, de helyes tanmenete nem lehet.

Gondoskodni kell végre a kellő számu és képzettségű gazdasági tanerőről, hogy feladatának méltóképen megfelelhessen.

Igy vélem én a gazdasági ism. iskola célját megközelíteni, talán elérhetni, mert a cél hasznos és magaslatos is: édes hazánknak okszerűen gazdálkodni tudó ifjuságot nevelni s ez által nemzetünk vagyónosodását előmozdítani.

Hogy azonban a kitűzött célt tökéletesen elérhessük szükséges bizonyos nagyságu földterület is, mert az elméleti gazdálkodás gyakorlati gazdálkodás nélkül — O-sal.

Már más alkalommal is vettem fel e lap hasábjain figyelemre méltó, könnyen megvalósítható eszméket, de a jég hideg közöny még csirájában elfagyasztotta a még fakadó növényt; sokak szerint — akik nem értenek az ügyhöz — eszmémekkel az álmok országában jártam.

Azt hiszem most nem járok az álmok országában és ezért kérem az igen t. községi iskolaszéket, hogy a mi ezikkecském helyes és jó elfogadni és a jövő tanévre annak szellemében intézkedni szíveskedjek.

Bár csak ne lenne szavam a pusztába kiáltó!!

HORVÁTH JÓZSEF
gazd. tanító.

MI UJSÁG?

— **Esküvő.** Junius hó 2-ikén, szombaton d. u. 6 órakor a róm. kath. templomban esküsznek egymásnak örök büséget keökeszi Laczkó Pál közbirtokossági ügyész, takarékpénztári igazgató kedves és szellemes leánya, az uri műkedvelő társaság bájos primadonnája keökeszi Laczkó Bella urhölgy és Öhegyi Jenő jásznagykunszolnok megyei állatorvos. Az esküvőt szűkkörű vassora követi, mely után az esti 10 órai vonattal Szolnokra utazik a boldog pár. — Szívünk őszinte érzésével Isten bő áldását óhajtjuk a tiszta szerelmen létre jött frigyre.

— **Templomi ünnepély.** A helybeli ev. ref. templomban, áldozó esütörtökön délután tartott meg az ev. ref. iskolás gyermekek confirmációja, mely alkalommal az evangélium magyarázatából, a reformáció történelméből s a reformáció szabad fejlődésének történetéről vizsgáltak mindkét nembeli gyermekek. Ez az ünnepély hasonló a róm. kath. bérmálás ünnepélyéhez.

— **Vendég.** Igen kedves vendége volt f. hó 22-én a „Kath. Olvasóegylet“ tekező társaságának és a kis Casino tagjainak. Abonyi Gyula a nemzeti színház tagja személyében. A kiváló színművészt Veverán egyll. jegyző és Temesközy G. szerkesztő üdvözlő beszéddel tüntették ki, mire a művész és a spontán megnyilatkozott szíves fogadtatásért tartalmas beszédben mondott köszönet s vonzalmát azzal fejezte ki, hogy a társaság névlajstromába rendes tagként óhajt szerepelni, mit kezeirásával is dokumentált. Nehány kedélyes órai szórakozás után a kedves vendég visszautazott Budapestre.

— **Kitüntetés.** A király Faragó Lipót osztálytanácsosi czímmel felruházott műszaki tanácsost a „Gerje-Perje“ viz szabályozó társulat kormány biztosságát, osztálytanácsossá kinevezte.

— **Műkedvelői előadás.** Folyó hó 20-án az iparosifjuság műkedvelőtársasága megismételte az „Arványhaj“ előadását, mely alkalommal a szereplők sokkal jobban, precízebben játszottak mint az első előadás alkalmával, kár hogy az anyagi siker nem járt karöltve az erkölcsi sikerrel. Bevételük volt 67 korona, kiadásuk 57 korona 60 fillér, tisztajövedelem 9 korona 40 fillér, fele részben a „Kossuth szobor“ javára, másik fele részben az önképző kör javára. Fölülfizettek: Csizmadia Károly 1 korona, Csizmadia Imre 80 fillér, Dobozy Sándor 40 fillér, Varga Lajosné 40 fillér (T. G.)

— **Egyleti ünnepély.** A helybeli függetlenségi 48-as egylet házfelszentelési ünnepélyt rendez Pünkösöd második napján. A legnehezebben üdvözlöljük azt az egyletet abból az alkalomból, midőn azon egyletek sorába emelkedett, melyek már saját helyiségekkel bírnak és saját otthonukba igyekeznek hivatásuknak megfelelni, kulturális haladásukat előmozdítani. Ez az egylet is az által, hogy magának saját helyiséget rendezett be, megvetette alapját hosszú időkre, a minek csak örülhetünk, mert így anyagilag is erősödve jobban

megfelelhet a társadalmi egység előmozdítására irányuló feladatának. A felszentelés alkalmával díszes ünnepélyt rendez, melynek alább közölt érdekes műsorában közéletünk kiváló tehetségei működnek közre. Az egylet az ünnepélyre a következő meghívót bocsájtotta ki: Az abonyi függetlenségi 48-as pártkör 1900. június 4-én (Pünkösöd második napján) saját helyiségében (vasut-utca Torma-fele ház) ünnepélyes házfölszentelést este pedig zártkörű táncmulatságot rendez. Erre az ünnepélyre — és a mulatságra is — kívül czimzett urat és kedves családját tisztelettel meghívja a pártkör választmánya. A házfölszentelési ünnepély d. u. 4 órakor kezdődik programm. 1. Hymnus. Énekl. az iparos-dalárda. 2. költemény. Szavalja Máthé Jenő. 3. Alkalmi beszéd. Tartja Rudnyánszky László. 4. Kossuth induló. Énekl. az iparos dalárda. 5. Költemény Irta Viz Zoltán. Szavalja Dobozy Kálmán. 6. Záróbeszéd. Tartja Máthé József. 7. Szózat. Énekl. az iparos dalárda vezetése mellett a jelenlevő közönség. A táncmulatság este félnyolc órakor kezdődik. Belépti díj csakis este a táncmulatságra férfiaktól egy korona, nőktől 40 fillér. Minthogy a tiszta jövedelem a pártkör házának vételárára lesz fordítva: a szíves részvételt nagy köszönettel vesszük és a fölülfizetéseket megköszönve, hírlapilag nyugtázzuk.

— **Hajólozás.** Közéletünknek nagy értelmi tehetségénél fogva kiváló alakja Kássa Lajos, 1848/49-iki honvéd zászlóalj parancsnok, tószegi volt jegyző, s volt katoszteri becső biztos, halt el f. hó 20-án. Tudományosan képzett ember volt, ki a régi jóidőknek egyik emléket őrző tagja volt társaséletünknek, teljesen visszavonultan élve attól a körtől, melynek korszellemé nem az övéhez való volt, a temetésén ft. Szánthó Elek ev. ref. lelkész oly szép szavakban ki fejtette. Bizony nagy igaza volt abban, hogy a mai alaktoskodó korban a régi szép kornak egy-egy olyan erős oszlopos tagja mint az elhunyt is volt — nem bírhat érvényesülni, mert az igazságnak őszinte kimondása mindég távolabb viszi az embereket egymástól s minden olyan ki mondott szó egy-egy merev fal, melyek elválasztják az egykivé tartozókat s megbénítják, izolálják csekélyes képességüket. Kássa Lajos egy szép tehetséggel megáldott ember volt, ifju korát tanulással, férfikorát élettapasztalato gyűjtésével töltötte el. Művelt ember volt, kivel igen kell minden lehetett a régi magyar társadalom fejlődésének történetéről — melyben ő kiváló szerepet vitt — elbeszélgetni. Bátor és roppant erejű ember volt. Nem félt seakitól, s egy maga sokszor egy egész sereg veszekedőket szét ugrasztott, midőn mint abonyi biztos volt a közrendészet szolgálatában. Képzettségének, bátorságának és szép férfias lételének tudatában büszke ember volt, mely tulajdonsága egy kissé túl is fejlődött, úgy hogy ez által s különösen szabad gondolkodása és egyenes nyílt őszintesége miatt sok ellenséget szerzett magának kik azonban mindig elismerték tehetségét. Az elhunytban Kássa Sándor megyei t. és városi állat orvosunk és Abonyi Gyula színészművésznünk testvérüket. Máthé József jegyzőnk sógorát gyászolják. Első neje Mőni Eszter, Kássa József városi képviselő édes anyja volt, kivel egysírba temették. Adja meg az ég neki a megérdemelt nyugalmat.

— **Uj szent háromság szobor szolnokon.** Ajtatos hívek adományából Barmos György szent Ferencz rendi házfőnök új szent háromság szobrot készíttetett, melynek felállításával most foglalkoznak. A régi szobor, a mely már a sok meszelés és egyéb kőműves munkától alig volt felismerhető, el fog tűnni a piacról és helyette apénzügyi palota előtt állítják fel az új szent háromság szobrát. Az alapozásnál felhasználják ama nagy köveket, a melyek a vártemplom előtt voltak és a melyek még a szolnoki várból maradtak meg.

— **Szerencsétlenség.** Polgár József kereskedő a főépületéhez egy toldaleket épített, melynek felrakott fala f. hó 23-án össze dőlt s maga alá temette a tulajdonos kis fiát és egy kis leányt, kik a bolt tövében játszadoztak. Ez volt a szerencsésük, mert ha egy kissé távolabb éri őket a fal anyaga, menthetetlenül agyon sujtotta volna őket a nagyobb esési erővel omló vályog anyag. Élve húzták ki a romok alól. Ez a következménye annak, ha az építkezéseknél nem szakképzett egyének alkalmaztatnak takarékosági szempontból. Fűredi építő mester, ki ott a szomszédban, Khón Róza házat épített, még figyelmeztette is idejében a falrakókat, hogy a fal le fog dőlni, de rá se

halgattak. Mint halljuk, ugyancsak hibásan húzták föl a falat újra. Jó lenne egy kis hatósági közbe szölni.

Mozgalom a közigazgatás reformjára. Érdekes felhívást kaptunk a pest-megyeyi főszolgabírók végrehajtó bizottságától, melyben a ma mozgalom ismertetésére hívnak fel bennünket, melyek a közigazgatási eljárás egyszerűsítése, gyorsabbá tétele, a közigazgatás hibáinak és bajainak községenként leendő megállapítása és mielőbbi orvoslása érdekében indítottak. E tárgyban a megye törvényhatóságához egy határozati javaslatot dolgoztak ki, a mit valamint az ahhoz fűzött módozatot jövő számunkban fogunk közölni.

Párbaj. Nem akarunk a párbaj intézményének sem ellene, sem mellette szót emelni, ki-ki saját egyéni értéke szerint bírálhatja azt el, mindazon által annyit még is — mint privát vélemény — kijelentünk, hogy ezt a régi, hazánk történelmében nagy szerepet játszó intézményt több respektussal kellene venni, mint a milyenbe a napokban nálunk is részesült. Nem szólnánk hozzá a dologhoz, ha az csak privát érdekeket és egyéneket érintene, mert elvégre hogy két „ifjú” összepofozkodik s ezek közül az egyik párbajra gondol, a másik a párbaj legfrivolabb kigunylásában mesterkél — az az ő dolguk, mi a közérdek szolgálatában, de elvi állás pontunknál fogva is azzal nem törődünk. A mi érdekeltségünk ott kezdődik, a midőn az egyik fél kihívására a másik fél két iskolai, szülői és gazdai fegyelem alatt álló gyereket küld ki a másik fél segédeivel való tárgyalásra, két kereskedő inast. Hát az ilyen dologon nem nevetni kell, hanem undorodni. Ez a két inas egy nyilatkozatot is küldött be lapunk nyílt-terébe, mely szerint ők megbízójuk részéről az ügyet nem csak Abonyra, hanem egész Magyarországra befejezettek tekintik. — Igen tisztelt iskolások! Legyen kegyes ezt az ügyet az inas urak részéről is befejezteni a képen, hogy amennyiben a gazdai köteles fegyelem ellen követtetett el vétseg, ez megtoroltassék, az inasoknál pedig az ipariskolai tanító urak fejezzék be az ügyet az iskolai fegyelem szabályai szerint.

Napfogyatkozás. E hó 28-án hét fön érdekes csillagászati esemény szintere lesz az égboltozat, erre a napra ugyanis teljes napfogyatkozást jeleznek a tudós csillagászok, Abonyban azonban épugy mint egész Közép-Európában, Spanyolországot kivéve, csak egy része lesz látható. — Déliután 1 óra 29 perczkor kezd a hold eltakarni a nap korongját és 6 óra 52 perczkor ér véget az érdekes tünemény. Nálunk azonban csak 4 óra 26 perczkor kezdődik a tünemény és már 6 óra 20 perczkor véget ér.

Gyilkosság merénylet Jászladányon. Rémisztő és párbajritkító gyilkosság híre terjedt el f. hó 13-án a déli órákban Jászladány községben. Nemkisebb eseményről volt szó ugyanis, minthogy a község II-ik bírása délutáni 1 órakor, 30 ember szemláltára lelőtte a község főkántorát. A katolikus kör elnöke Tóth Bertalan főkántor f. hó 13-án d. u. 1 órára egyleti gyűlést hívott, mely gyűlésre fél 1 órakor megjelent 25—30 egyleti tag s ezek között K. Horváth Mihály másodbíró is, ki mielőtt a gyűlésterembe lépett volna, megkérdezte az egylet szolgáját, vajon bent van-e már a főkántor? mire a szolga azt felelte, hogy még nincs, de nem sokára itt lesz. Horváth ezután bement a terembe, s a nélkül, hogy bárkivel is szóba ált volna, gondolataiba merülve, izgatottan fel és alá járkált. Nehány percz mulva megjelent Tóth Bertalan főkántor is, s midőn az ajtó mellett ülökkel kezét fogott, a 4—5 lépésnyire álló Horváth egy 12 milliméteres forgó pisztolyt rántott elő s azzal a főkántort hátbalötte. Tóth visszafordult, s ebben a pillanatban másodsor is rálött Horváth, minthogy azonban Tóth összerogyott, a golyó feje fölött az ablakon keresztül röpiült el, csak a szétszóródó puskapor égette össze a földön elterülve fekvő szerencsétlen ember arcját. A merénylő bosszu vágyát nem látván kielégítve, harmadszor is az aldozatra lött, mely lövés lágyékán találta azt. A réműlettől csak ekkor tértek magukhoz a jelenlevők s megrohanva Horváthot kicsavarták kezéből a füstölő pisztolyt, melyet az e szavakkal adott át: „Tönkre tettél anyagilag, most pedig becsületemtől akartál megrabolni, legyen tehát ez bűnhődésed!” A földön iszonyu kínok között fetrengő Tóth e szavak hallatára ujját esküre emelve így válaszolt: „Esküszöm az egy élő Istenre, hogy soha sem volt szándékom tönkre tenni.” Már ekkor megérkeztek közvetlen az egylethelyisége mellett lakó, s a merényletről értesített csendőrök

s Horváthot nyomban le is tartoztatták, míg a szerencsétlen főkántort a járási orvos ajánlatára s intézkedése folytán a szolnoki megyei kórházba szállították. A mélyen megrendítő eset előzményeként a beavatottak a következőket mondják: Horváth még néhány évvel zelött vagyonos ember hireben állott, mignem vagyona állapotát jóval megládadó földvetelbe bocsájtkozott s úgy az, mint a rossz gazdálkodás, valamint a kedvezőtlen termés mind megingatván hitelét, anyagilag sülyedni kezdett. Később gabona spekulációhoz fogott, s ez előtt három esztendővel, a buzaárak hallatlan emelkedésekor, annyit vesztett, hogy teljesen a tönk szélére jutott. Évek hosszú során a Jászvidéki takarékpénztár jászladányi fiókjának aligazgatója volt, zilált anyagi viszonyai miatt azonban ezen állásából távoznia kellett, mignem néhány hóval ez előtt minden ingó és ingatlan vagyonát lefoglalták és szoros zár alá helyezték. Ez év elején megejtett községi tisztújítás alkalmán II. bírónak választották meg. A napokban már azonban az a hír járta a községben, hogy Horváth a reá bizott pénzt hüllenül kezelte. Ezen hír azonban valótlannak bizonyult, mert a letartoztatás után meglartott vizsgálatnál mindössze néhány korona hiányt találtak, a mi különben és valószínűleg elszámolási hiba főtebb előadattak keserítették el Horváthot s miután átlitása szerint léitla magát s önkivületi állapotban — azon hiszemben, hogy Tóth az okozója minden szerencsétlenségének és anyagi romlásának — követte el a merényletet. A letartoztatás után kihallgatták, s erősen állítja hogy részeg volt, s a merényletről nem is tud semmit. A szemtanuk azonban mindannyian azt állítják, hogy Horváth beszámítható állapotban követte el a merényletet.

A kénes gyufák eltiltása. A kereskedelemügyi miniszter tervbe vette, hogy a közhasználatban levő ugynevészett kénes gyufákat, melyek kénnel és foszforral készülnek, kitiltja a forgalomból. A kénes gyufák használatában van jó részt az oka a tűzveszedelmek nagy számának Magyarországon, sőt ezek egészségtelen kigözölgésük miatt az emberi életre is ártalmasak és veszedelmesek. Ezért vették tervbe a kénes gyufák eltiltását. Mielőtt azonban a miniszter erre vonatkozó rendeletét kiadni, meghallgatja a szaktestületeket és a kereskedelmi és iparkamarákat.

Mezőgazdasági tanfolyam. Mint minden esztendőben, az idén is megtartják a mezőgazdasági tanfolyamot, amely két részből áll, s mindegyikben 20—20 néptanító vesz részt. Az első tanfolyam július 1-től július 28-ig, a második augusztus 2-től augusztus 29-ig tart. Azon tanítók, kik a tanfolyamot hallgatni óhajtják, illető tanfelügyelőségük utján jelentkezzenek. Minden felvett tanító 100 korona ösztöndíjat kap, amelyből teljes ellátásáról gondoskodnia kell.

Az olasz borvám. Bécsből jelentik, hogy az olasz borokra nézve a kedvezményes borvámot semmi esetre sem fogják megújítani. A megújítás ki van zárva azért, mert ha Olaszország újra megkapná ezt a kedvezményt, akkor a többi

szereződéses államok is követelhetnék a maguk számára, a mint néhány évvel ezelött Franciaország tényleg követelte is. Bécsben a vámkedvezmény helyett Olaszországra nézve sokkal előnyösebbnek tartanak, ha Ausztria-Magyarország minél magasabb borvámot állapítana meg, mert akkor az olasz borok olesóságuknál fogva minden más külföldi borbehozatalt lehetetlenné tennének.

NYILT-TÉR*)

Nyilatkozat.

Folyó hó 20-án Krausz Sándor által történt megsértésemért lovagias úton akartam magamnak elégtételt szerezni, de ő — Krausz Sándor — megbízóimnak kijelentette, hogy nem párbaj képes és hogy ő vele kvalifikált ember szóba nem ált, ezért küldötte barátait (inas gyerekeket) megbízóimhoz. Ezért kijelentem, hogy Krausz Sándor ezzel, gyávaságát mutatta meg, a ki csak sértetgetni tud, de helyt nemtud ezért állni, de ne gondolja, hogy ezzel az ügy be van fejezve, ha nem sértéséért majd más uton keresek magamnak elégtételt.

Abony 1900, május 24.

Altstödter Manó s. k.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a SZERK.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

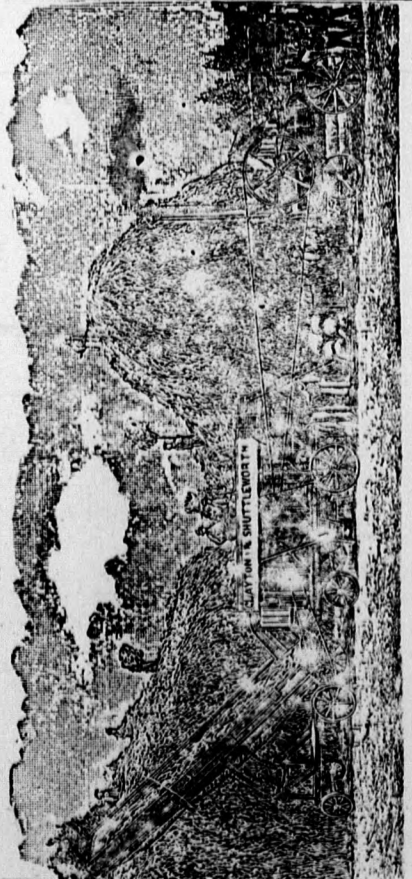
Alulírott kiküldött bizottság közhirre teszi, miszerint a „Kath. Olvasóegylet” tagjai részére egyelőre f. év január 1-ig **bor és sör mérést** szándékszik létesíteni. E végből felhivatnak mindazon érdekeltek, akik **italmérés** engedélyüket az egyletben (ahol jégverem jéggel, kerthelyiség s igen látogatott tekepálya is van) hasznosítani akarják, hogy zárt ajánlataikat a bérletre nézve **f. év június 4-ig** az egylet elnökségénél benyujtani szíveskedjenek.

Egyébb tudnivalók az egyleti helységben megtekinthetők.

Abony, 1900. május hó 24-én,

„Kath. Olvasóegylet” bizottsága.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest
Váci-körút 63. sz.
álta a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

2 1/2 egész 12 lóerőig, számkazalozók, kor. kolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénmagyújtók, boronák.

Locomobil és gőzcsepplőgépek-készletek
lováhhá járány-esélőgépek, lóhere-és-pók, tisztító-rosták, aratógépek, szénmagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szecsakavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytetemes acél-ékek.

2- és 3-vasú elék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes ábrák és képek minden ingyven és bérmentre küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le nagrobbl locomobil- és csepplőgépvára.